

سمبل فکر و اراده ایرانی

دارالفنون در تاریخ تعلیم و تربیت کشور تنها نام مدرسه‌ای نیست که در مقطعی از تاریخ بنا شده باشد، بلکه نمادی از اراده ملی برای پی‌ریزی آموزش و پرورش نوین برای تربیت نسل جدید در جهان معاصر به منظور دستیابی به تعالی و پیشرفت بوده است. امیرکبیر میرزا تقی‌خان فراهانی سمبل فکر و اراده ایرانی بود که در دوره استبداد و روزگار رکود و خمود و استیلای استعمار توانست طرحی نو دراندازد و در سپهر تعلیم و تربیت، ستاره‌ای پرفروغ نشان دهد که رنگ و روغن از سنت علمی ایران اسلامی می‌گرفت و مشکلات و مصباح آن با فناوری‌های جدید و روش‌های نوین آموزش و پرورش شعله‌ورتر می‌گردید. امروز با نگاهی به طرح و برنامه دارالفنون، آن را مجموعه‌ای از چندین وزارتخانه می‌یابیم که مجموعه آموزش و تربیت و مهارت و فرهنگ و هنر را در سطوح مختلف در برداشته است. حیف که آن بزرگمرد طراح و بنیانگذار، خود نتوانست به آنچه می‌اندیشید به صورت کامل جامه عمل بپوشاند. اما سنت الهی بر این است که نیت خیر آثار خود را بار نهد و از میوه آن همگان بهره برند.

در سال‌های نه چندان دور، درهای دارالفنون بسته شد و می‌رفت از آن تنها نامی در خاطره‌ها بماند و حتی بنای آن نیز از گزند باد و باران خسته و درمانده شود. اما باز خدای متعال به پاس نفس خیرخواهانه امیر، دل‌ها را متوجه دارالفنون گردانید که صاحبان خرد بدان سوی بنگرند و حریم علم و فن را دوباره حرمت نهند.

امروز شاهد بازسازی و مرمت دارالفنون به اهتمام وزارت آموزش و پرورش، سازمان میراث فرهنگی و همیاری همه نیکاندیشان هستیم که خود را مدیون آموزش و پرورش و همت بزرگمدانی چون میرزا تقی‌خان امیرکبیر می‌دانند. پیشرفت کارهای سخت‌افزاری از یک سو، شوق‌افزای تسریع در امور بازسازی شد و از سوی دیگر دست‌اندرکاران را به این گمان رهنمون شد که باید در حوزه نرم‌افزار و ساخت پژوهش و نگارش نیز برای دارالفنون نسخه‌ای دیگر ارائه کرد.

راهاندازی پایگاه مجازی دارالفنون و طراحی چند رسانه‌ها از جمله آن بایسته‌ها بود که انجام گرفت و به دنبال آن با اخذ مجوز انتشار فصلنامه گنجینه دارالفنون برای انعکاس یافته‌های پژوهشی، مطالعاتی و دستاوردهای آموزشی و فرهنگی از میان اسناد تاریخی، گفت‌وگوهای کارشناسانه به ویژه با پیشگامان تعلیم و تربیت که شمار افزونی از آن تربیت‌شدگان دارالفنون هستند، در صدد برآمدیم تا آن حلقه تکمیل شود.

آنچه در دست دارید شماره نخستین از آن نشریه است که در پی پی‌ریزی ارتباطی جدید با مخاطبان برای تعقیب اهداف دارالفنون در دستیابی به آموزش و پرورش بومی، مستقل، کارآمد و اثربخش و به عبارت دیگر با ویژگی‌های ایرانی، اسلامی است. شاید آنچه آرزو می‌کنیم دور بنماید:

هنوز،

به قطره قطره گلگونه، رنگ می‌گیرد،

از آنچه گرم چکید از رگ امیرکبیر!

هنوز منتظرانیم تا ز گرمابه

برون خرامی، ای آفتاب عالم‌گیر.

چون او دوباره بیاید کسی؟

- محال... محال...

هزار سال بمانی اگر،

چه دیر...

چه دیر...!

ولی امیدواریم با همت دانشوران فرهیخته و فرهنگیان دانشور و معلمان دیروز و امروز دستیابی به آن دور، دیر نگردد.

باید آرزو کرد، خلعت وزارت و صدارت امیرکبیر که تاروپود آن هوشیاری و خردورزی، آینده‌نگری و وطن‌دوستی، فداکاری و تدبیر، عدالت‌خواهی و پیشرفت، خرافه‌زدایی و علم‌گستری و ایمان و ایران بود، بر اندام عهده‌داران امر ملت تراز آید.